Çocuklar ?çin Bili?sel Üçlü Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklar ?çin Bili?sel Üçlü Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18858

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklar ?çin Bili?sel Üçlü Envanteri (Ç?BÜE), çocuklarda **Bili?sel Üçlü** yap?s?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, orijinal bir ?ngilizce envanterin Türk kültürüne ve diline **uyarlama** sürecini temsil etmektedir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye'deki çocuk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilece?ini göstermi?tir, böylece çocuklarda depresyonla ili?kili bili?sel çarp?tmalar?n de?erlendirilmesine olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Üçlü, Çocuk, Depresyon, Ölçek Uyarlama, Güvenilirlik, Geçerlilik, Bili?sel Terapi.

Yazarlar

Bahar Gülo?lu, Güler Ayd?n

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, **Bili?sel Üçlü** modeline dayal? olarak çocuklar?n kendileri, gelecekleri ve dünya hakk?ndaki olumsuz bili?sel ?emalar?n? de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, çocuk ve ergenlerdeki depresif belirtilerin bili?sel bile?enlerinin anla??lmas? ve klinik müdahalelerin planlanmas? aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Ölçek, özellikle klinik psikoloji ve e?itim bilimleri alanlar?nda ara?t?rma yapmak isteyen uzmanlara, çocuklardaki depresyon e?ilimini erken ya?ta tespit etme ve müdahale programlar?n?n etkinli?ini ölçme imkan? sunmaktad?r. Bu sayede, bili?sel davran??ç? terapilerin çocuk popülasyonundaki etkinli?i bilimsel olarak incelenebilir.

Yap?

Ç?BÜE, Aaron Beck taraf?ndan ortaya konulan **Bili?sel Üçlü** (Cognitive Triad) kuram?n? ölçmektedir. Bu yap?, depresyonun temelini olu?turan üç ana olumsuz dü?ünce ?emas?n? içerir. Ölçek, çocuklar?n bu üç bili?sel bile?ene ne ölçüde sahip oldu?unu belirlemeyi hedefler:

Ki?inin Kendisi Hakk?nda Olumsuz Görü?: Çocu?un kendini yetersiz, de?ersiz veya ba?ar?s?z olarak alg?lamas?.
Dünya/Deneyimler Hakk?nda Olumsuz Görü?: Çevresel olaylar?n ve günlük deneyimlerin sürekli olarak olumsuz, haks?z veya zorlay?c? oldu?u inanc?.
Gelecek Hakk?nda Olumsuz Görü?: Gelece?in umutsuz, de?i?mez ve olumsuz sonuçlar do?uraca??na dair beklentiler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlilik

Ölçe?in yap?sal yeterlili?i ve **yap?sal geçerlili?i**, kapsaml? istatistiksel yöntemlerle incelenmi?tir. Bu amaçla, maddelerin teorik yap?yla uyumunu de?erlendirmek için hem aç?klay?c? hem de do?rulay?c? **faktör analizi** teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, Ç?BÜE'nin Türk kültürüne uyarlanm?? versiyonunda beklenen üçlü faktör yap?s?n?n korundu?unu do?rulam??t?r.

Elde edilen bulgular, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen Bili?sel Üçlü boyutlar?n? tutarl? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi? ve ölçe?in Türk popülasyonunda geçerli bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu durum, ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?i anlam?na gelmektedir.

Güvenilirlik

Çocuklar ?çin Bili?sel Üçlü Envanteri'nin iç tutarl?l??? yüksek bulunmu?tur. Güvenilirli?i de?erlendirmek için yayg?n olarak kullan?lan **Cronbach Alfa katsay?s?** hesaplanm?? ve bu de?er **.81** olarak rapor edilmi?tir.

Psikometrik standartlara göre, .70 ve üzeri katsay?lar genellikle kabul edilebilir bir güvenilirlik düzeyi olarak de?erlendirilir. .81 de?eri, ölçek maddelerinin yüksek düzeyde tutarl? oldu?unu ve ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir. Bu yüksek iç tutarl?l?k, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda stabil ve güvenilir sonuçlar üretece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in Türkçeye **uyarlama** çal??mas?nda, psikometrik yap?n?n sa?laml???n? test etmek için aç?klay?c? ve do?rulay?c? **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Aç?klay?c? faktör analizi, maddelerin do?al grupla?mas?n? ve temel faktör yap?s?n? ortaya ç?karmay? amaçlam??t?r.

Do?rulay?c? faktör analizi ise, Beck'in orijinal Bili?sel Üçlü teorisinden beklenen (kendilik, dünya, gelecek) üç faktörlü yap?n?n Türk örneklemine ne kadar uydu?unu test etmek için uygulanm??t?r. Analiz sonuçlar?, teorik modelin veri taraf?ndan desteklendi?ini ve ölçe?in yap?sal olarak geçerli oldu?unu göstermi?tir.

Envanter Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal envanter format?na uygun olarak)

Language Available: Türkçe (Turkish)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Population Group: Çocuklar

Age Group: Genellikle 8-14 ya? grubu (?lkokul ve ortaokul ö?rencileri)

Population Details: Türkiye'deki farkl? sosyo-ekonomik ve kültürel düzeylerden gelen okul ça??ndaki çocuklar üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Methodology: Öz Bildirim Envanteri (Self-Report Inventory)

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Çarp?tma, Depresif Belirti, Psikometri, Gülo?lu ve Ayd?n (2006), ?ç Tutarl?l?k, **Cronbach Alfa katsay?s?**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Yok

Affiliation Email addresses: Yok

Correspondence Address: Referansta Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas? **2006** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve olas? ücret bilgileri, yay?nc? kurum olan *Journal of Educational Sciences & Practices* veya çal??man?n yazarlar? (Gülo?lu ve Ayd?n) ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir.

Kaynaklar

Gülo?lu, B. ve Aydin, G. (2006). Çocuklar için Bili?sel Üçlü Envanteri. *Journal of Educational Sciences & Practices, 5*(10), 179-190.

Makalenin çevrimiçi ba?lant?s? search.ebscohost.com adresinde bulunabilir.

Çocuklar ?çin Bili?sel Üçlü Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktad?r. Maddelerin tam listesi için Gülo?lu ve Ayd?n

ARABPSYCHOLOGY.COM

(2006) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM